

Народната певица Кремена Станчева

МИЛИОНИ ХОРА ПОЗНАХА КРАСОТАТА НА БЪЛГАРСКИТЕ ПЕСНИ ЗАСЛУЖАВА СИ ЧОВЕК ДОРИ САМО ЗА ТОВА ДА ЖИВЕЕ

- Семейството ни е привърженик на застраховането
- С песента се чувствам защитена

- Г-жо Станчева, току-що завърши репетицията на „Мистерията“, както ласкаво ви наричат. Как се чувствате? Емоционалният заряд в тези работни срещи с песента същият ли е като на сцената?

- Е, репетицията не може да се сравни със сцената, защото ние тук още се оглеждаме, слушваме се как да подготвим песента да бъде най-добре изпълнена. Докато на сцената вече се раздаваме.

- Значи все пак има един момент на труд, който на сцената не личи?

- Докато стигнем до сцената, трудът е много. Особено в нашия хор „Мистерията на българските гласове“. Изпълняваме песни на почти всички наши големи композитори. Пеем доста песни на Красимир Кюркчийски, особено талантлив, модерен за времето си композитор. Той пише интересно, не бяга от характера на песента, спазва нейния стил. Ако е тракийска, солистката я изпълнява, както я пеят в Тракия. А ние сме длъжни да я научим така, че да се доближим най-много до нея. И обратно, когато аз имам соло, другите се стараят да се доближат до шопското изпълнение. Но макар понякога да чувствам умора, в повечето случаи съм и емоционално заредена, защото по време на репетицията се откъсвам от ежедневието грижи. Някаква си човек се съсредоточава върху това, което прави, иска да го направи по-добре, да го почувства. Да усети песента, за да може след това да я предаде на слушателите.

- Малкото момиче къде пропя най-напред - пред огледалото или на някоя поляна в родния край?

- Спомням си високоговорителите, дето ги слагаха по стълбовете, как се застоявах и слушах. Много малка бях научила песните. Тогава често звучеше фолклор. А като поотраснах, от жените на село учех песни. Младите хора сега са оцетени, не познават тая красота. Връщам се назад и си спомням празниците, големите хора на площада, колко хубост имаше. Но в Самоковския край нямаше много музиканти - едно кавалче, някое кемеенеце, и най-често жените пееха на хорото. Едната група пее, другата отпява. Така цял следобед. Пеят и играят. През ваканциите ходех с же-

ните в ТКЗС-то на работа. А те, изглежда, това е желание за песен, но може би и начин да си почиват, пееха. Песните в нашия край обикновено се изпълняват от 3-5 жени. Певицата води мелодията в бавните жетварски песни, много характерни за Шоплука, а другите държат ниско равен тон. Тогава усетих колко са красиви тези песни. Та като ме питат каква консерватория съм завършила, какво да кажа? На село, при бабите. После, като постъпих в радиото, започнах професионално да се занимавам. Издирвах песни, записвахме ги. Така сега имам над 100 песни във фонда на радиото.

- Вие сте известна именно с изпълнението на двугласните шопски песни. Това учи ли се, или „който може, го може“?

- Не се учи, това съм го слушала.

ля, че изпяхме едни от най-красивите шопски песни.

- Уникална е тази песенна форма. И все пак имате ли своите примери за високо певческо изкуство, или следвахте собствения си път?

- По-скоро съм вървяла по своя си път. Но в Държавния ансамбъл имаше певица, водеща мелодията, от дупнишките села, на която съм се възхищавала. Дупнишко и Самоковско си приличат. Събирах стотинките за концертите в зала „България“, за да ги слушам и да им се радвам.

- А любимите ви песни?

- Жетварските. Те са и много трудни. На всички концерти в чужбина - над 900, сме ги пели с Вася. И сега с новата ми партньорка - Радка Алексова. Много обичам родопските песни. И причината е чудната певица

Надежда Хвойнева. Аз казвам, че такива като нея, като Вълкана Стоянова и Верка Сидерова се раждат на 100 години. За съжаление прекрасните певици, които представиха по най-добрия начин и съхраниха едно невероятно богатство, сега с пенсиите не могат да си платят храната и тока.

Но с хора, като бяхме в Америка, по 4-5 биса имаше на концерт, също в Модена, в театъра на Лучано Павароти - 4 биса. И моята колежка Олга Борисова казва: „Добре де, може да сте богати.

Но станяхте ли ни на крака, станяхте ни.“ Вече 20 години обикаляме света - Япония, Бразилия, цяла Европа, къде ли не. Милиони хора са ни слушали, харесвали и никак не е малко толкова хора да заговорят за България, за красотата на българската музика. Заслужава си човек дори само за това да живее.

- Имате вече много ученици. Какво е за вас работата с младите?

- Да, повече от 20 години се занимавам и с преподавателска дейност. Започнах с дечицата в жесток за мен момент, тъй като загубих дъщеря си само на 17 години. Търсех утеха в песента и при децата. Исках да ги запознавам с песните от всички фолклорни области, много красота има в тях. Която и да запееш, винаги можеш да намериш колко много народният гений е вложил там. Това народът го е преживял и го е сътворил.

Народната певица Кремена Станчева е родена в с. Ковачевци, Самоковско. Започва да пее пред публика на десет години, а още преди да навърши 20 спечелва конкурс и постъпва в Ансамбъла за народни песни на БНР. Кариерата си продължава в световноизвестния хор „Мистерията на българските гласове“ вече над 40 години. Успоредно с пеенето завършва политикономия в Икономическия институт, но любовта към песента отнема възможността за реализация в тази професия. Известна изпълнителка на характерните за Шоплука двугласни народни песни, тя най-често е в дует с Василка Андонова. Има изгаден компактдиск и участие във филми по БНТ. Води майсторски клас по народно пеене в НБУ и курсове по народно пеене в България и САЩ.

Пее се по Шоплука, характерно е за нашата фолклорна област. Аз не бях пила, само бях слушала. Но в Икономическия техникум в София имаше чудесен хор. Станах солистка на народни песни, после ме поканиха в една извънна група към Столичния съвет с ръководител прекрасен фолклорист, приятел на Филип Кутев. Там се срещнахме с моята партньорка - Василка Андонова. Така започнахме. Бяхме деца, 15-16-годишни. И изкарахме 40 години. Всички записи в БНР са в двуглас. Аз реших да не изневерявам на Шоплука и на двугласа. Всъщност аз водех мелодията и не че не съм могла, но шопската песен е характерна с двугласа. Имам няколко солови песни, но не ги възприемам, нещо им липсва. Песента е красива с втория глас. И откакто Вася почина, не съм правила записи. Но, благодаря на Бога, мис-

Ние трябва всичко да направим да го запазим. Защото ми е обидно - сега пак имам покана за Щатите да преподавам, тук идват няколко пъти студенти от Йелския университет. И с такъв интерес усвояват и текстовете, и музиката, а нашите деца нищо не знаят. Много е тъжно. Затова работата с тях за мен е голямо удоволствие, удовлетворението е невероятно и съм щастлива, че имам възможността да ги уча. Още повече, смело мога да кажа, че това, което правя с децата, го мога много добре.

- Вие сте един усмихнат човек. Това помага ли ви, по-леко ли се върви през житейските трудности и горчилки с усмивка?

- Не знам. Понякога и аз съм изненадана от усмивката си. Никак не ми е леко, защото преживях най-страшното за една майка - да си изпрати детето. Аз си зная какво ми е на душата. Но като изляза навън, какво ги интересува хората. А може би е и характер. Американският ми мениджър веднъж ме пита: „Кремена, като те погледне човек на сцената, остава с впечатление, че от теб пощастлива жена няма.“ Но как, залите с по 1000 - 5000 души, какво са ми виновни те? Това е, качиш ли се на сцената, оставяш всичко друго. Трябва да съм винаги усмихната, с весело настроение. Надявам се, че успявам. Това не е някаква преструвка, всичко си идва естествено. Но заучените високопарни фрази при разни изяви не обичам. А напоследък като че ли има малко раздвигване. Прави ми

впечатление, като се пеят народни песни, има и млади хора, харесват ги. Защо ние лишаваме хората от това нещо? Нашият хор в Америка пее, а в зала „България“ от години един концерт не може да изнесе. Няма кой да помогне, да плати залата. Но аз се надявам, че ще се променят, ще потръгнат нещата.

- Вашето отношение към застраховането? А песента - усещате ли я като „своята застраховка“ срещу лошотията в света?

- У дома мъжете се занимават с това и семейството ни определено е привърженик на застраховането. Даже си имаме наша приятелка, застрахователен агент, която движи нещата. Но скоро чух, че сега не били застраховани черешовите градини, миналата година - кайсиевите, а паднала слана, и се казваше, че хората нямат култура. Не мога да се съглася, когато така ги обиждат. Не е до културата, нямат възможност хората да платят, просто са много бедни.

Колкото до песента - и срещу лошотията, и срещу мъката помага, наистина се чувствам защитена с нея. В най-тежките моменти спасението ми бяха семейството и песента. И аз съм много благодарна на своите колежки, че не ме оставиха да седя зад бюрото и да обикалям болниците, а ми подадоха ръка и ме върнаха при песента. Наистина невероятна е нейната сила. Благодарна съм на Бога, че ми е дадена.

Разговаря
ВАНЯ ТОШЕВСКА

ЗАСТРАХОВАТЕЛ
прес ISSN 1310 - 2397

Адрес на редакцията: София 1421, ул. „Крум Попов“ № 45-47, тел. 865 69 80, тел./факс 963 29 80; e-mail: vzastrahovatel@abv.bg
Банкова с/ка „Уникредит Булбанк“ АД IBAN: BG 32 UNCR 7630 100 853 0101
Банков код: BIG UNCR BG SS
Хонорари се изплащат всеки вторник от 15.30 до 17.30 часа.

Предпечатна подготовка
„ТОМЕС ГЛТК“ ООД
Печат „ИЛИНДЕН-2000“ ООД, тел. 962 29 48

Издава „Застраховател прес“ ООД

Основател МАКСИМ МАКСИМОВ

Директор ПЕТЪР АНДАСАРОВ
Отговорен редактор СЛАВИМИР ГЕНЧЕВ e-mail: slavimir@mail.bg
Редактор ИОАННА СТЕФАНОВА e-mail: joanna_stefanova@yahoo.com
Литературен сътрудник ВАНЯ ТОШЕВСКА e-mail: vanet_28@abv.bg
Секретар на редакцията и арт уредник ЗЛАТКА ВЪЛКАНОВА
Дизайн РАЙНА ПАНОВА
Коректори: ГАЛЯ ЛУЦОВА, МАРИЯ БОЗЕВА
Фотоилустрация ХАЧИК РУМЯН

Водещ броя СЛАВИМИР ГЕНЧЕВ

Редакционен съвет: проф. д-р на ик. н. ХРИСТО ДРАГАНОВ, проф. д-р НЕНО ПАВЛОВ, доц. д-р ГЕОРГИ НИКОЛОВ, ДАНИЕЛА КОНОВА, РУМЕН ЯНЧЕВ, ДИМИТЪР ЖЕЛЕВ, НЕДЯЛКО ЧАНДЪРОВ

За точността и верността на публикуваните материали в специализираните страници на вестника отговорност носят застрахователните дружества, които са ги предоставили.

Редакционен броят е приключен на 25.04.2008 г.

Редакционна колегия:

АСЯ АКСЕНТИЕВА, АТАНАС ТАБОВ, ВАЛЕРИ АЛЕКСИЕВ, доц. д-р ДИАНА ИВАНОВА, ЙОРДАН ГЕНЧЕВ, ТЕМЕНУГА НЕНОВА, МАКСИМ МАКСИМОВ

Комисия за финансов надзор
Председател АПОСТОЛ АПОСТОЛОВ
Управление „Застрахователен надзор“
Ръководещ РАЛИЦА АГАЙН
София 1303, ул. „Шар планина“ № 33, тел. 02/94 04 999, факс 02/829 43 24

Асоциация на българските застрахователи:

Председател ОРЛИН ПЕНЕВ
Зам.-председател ДАНЧО ДАНЧЕВ
Главен секретар ЖЕНИ ПАРПУЛОВА
Председател на Контролния съвет ПЕТЪР АВРАМОВ
София, ул. „Граф Игнатиев“ №2, тел. 980 51 25

Гаранционен фонд

Председател на УС и изпълнителен директор БОРИСЛАВ МИХАЙЛОВ

Генерален секретар НИКОЛАЙ СОТИРОВ
София 1000, ул. „Граф Игнатиев“ №2, ет. 4, тел.: 02/980 30 49, 980 66 72

Асоциация на застрахователните брокери в България

Председател на УС доц. д-р ЯНАКИ АНДРЕЕВ

Зам.-председател КРАСИМИР ЖЕЧЕВ

Секретар АНЕТА ПЕТРОВА, тел. 846 72 54

Председател на Контролната комисия КОСТАДИН ПЕЕВ

1504 София, ул. „Екзарх Йосиф“ №80 (гараж №2). ТБ „Хеброс“ АД - клон НЦЦП - Сердика, б.к. 80075273, банкова сметка №1052803714

Фондация „Проф. д-р Велеслав Гаврийски“

Председател проф. д-р НЕНО ПАВЛОВ

Зам.-председатели: ТЕМЕНУГА НЕНОВА, МАКСИМ МАКСИМОВ

Главен секретар доц. д-р ДИАНА ИВАНОВА
1504 София, ул. „Екзарх Йосиф“ №80 (гараж № 2)